

Briselē, 2025. gada 20. novembrī
(OR. en)

15221/25

SOC 763
ENER 585
ENV 1191
ECOFIN 1496
COMPET 1141

PIEZĪME

Sūtītājs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja (I)
Saņēmējs:	Padome
Temats:	Padomes secinājumi par gaidāmo Eiropas plānu cenas ziņā pieejamiem mājokļiem

1. Prezidentvalsts ir sagatavojusi projektu Padomes secinājumiem par gaidāmo Eiropas plānu cenas ziņā pieejamiem mājokļiem.
2. Secinājumus 2025. gada 17. jūlijā, 15. septembrī, 6. oktobrī un 30. oktobrī izskatīja Sociālu jautājumu darba grupa.
3. Par šīs piezīmes pielikumā izklāstīto teksta projektu ir panākta vienošanās pēc būtības.
4. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 2025. gada 19. novembra sanāksmē atgriezās pie šā jautājuma saistībā ar gatavošanos gaidāmajai Padomes (*EPSCO*) sanāksmei.
5. Ņemot vērā minēto, Padome (*EPSCO*) tiek aicināta apspriest šā dokumenta pielikumā izklāstīto Padomes secinājumu projektu, lai tos varētu apstiprināt 2025. gada 1. decembra sanāksmē.

**Gaidāmais Eiropas plāns cenas ziņā pieejamiem mājokļiem
Padomes secinājumu projekts**

ATZINĪGI VĒRTĒJOT

1. Pirmā par mājokļiem atbildīgā komisāra iecelšanu un Eiropas Komisijas nodomu nākt klajā ar Eiropas plānu cenas ziņā pieejamiem mājokļiem, kā minēts Eiropas Komisijas politikas pamatnostādnēs 2024.–2029. gadam un iekļauts pilnvarojuma vēstulē enerģētikas un mājokļu komisāram.
2. Eiropas Komisijas apņemšanos, ko tā pauda 2025. gada 10. septembra runā par stāvokli Eiropas Savienībā, panākt, lai mājokļi būtu lētāki, ilgtspējīgāki un kvalitatīvāki, un sasaukt pirmo ES samitu par mājokļiem.
3. Eiropas Parlamenta lēmumu izveidot Īpašo komiteju mājokļu krīzes risināšanai un Ekonomikas un sociālo lietu komitejas, Reģionu komitejas un citu ieinteresēto personu aktīvo iesaisti.

ATZĪSTOT, KA

4. Lai gan mājokļi un pilsētplānošana joprojām ir dalībvalstu atbildība un mājokļu politika, sistēmas un tirgi dažādās dalībvalstīs atšķiras, pastāv kopīgas problēmas un iespējas, kā arī ES tiesību akti, kas ietekmē konkrētus mājokļu aspektus, tāpēc šo jautājumu var risināt ES līmenī, papildinot valsts iniciatīvas.

5. Šis secinājumu kopums palīdzēs veidot gaidāmo Eiropas plānu cenas ziņā pieejamiem mājokļiem, kas būtu jāuzskata par pirmo soli ceļā uz Eiropas ilgtermiņa centieniem risināt mājokļu problēmas. Visticamāk, būs vajadzīgi turpmāki pasākumi, piemēram, attiecībā uz koordināciju un sadarbības veidiem, analīzi, informācijas, zināšanu un paraugprakses apmaiņu un izplatīšanu.

UZSVEROT, KA

6. Lai gan Eiropas Savienība varētu palīdzēt mazināt mājokļu problēmas, mājokļu politika joprojām ir dalībvalstu kompetencē. Savienības centieniem būtu jāpapildina dalībvalstu centieni, un tie būtu jāīsteno saskaņā ar subsidiaritātes principu, vienlaikus ievērojot dalībvalstu prerogatīvu izstrādāt savu struktūru atbilstoši valsts apstākļiem un saskaņā ar to vispārējiem pienākumiem, kas noteikti ES tiesību aktos.
7. Reģioniem, pilsētām, kā arī vietējām pašvaldībām un iestādēm ir būtiska nozīme pasākumu īstenošanā saskaņā ar valsts sistēmām. Dažās dalībvalstīs primārā kompetence mājokļu jautājumos ir minētajām struktūrām, savukārt citās šī kompetence ir dalīta ar valsts valdību.
8. Dažās dalībvalstīs par cenas ziņā pieejamiem mājokļiem tiek uzskatīti subsidēti īres mājokļi, kuri tiek piedāvāti par cenām, kas ir zemākas nekā tirgus cenas, un kurus nodrošina dažādi sociālo un cenas ziņā pieejamu mājokļu nodrošinātāji, tostarp publiskās iestādes. Tomēr dalībvalstīs nav vienotu vai kopīgu definīciju attiecībā uz sociālajiem vai cenas ziņā pieejamiem mājokļiem. Šos jēdzienus var saprast atbilstoši valsts apstākļiem un neatsaucoties uz konkrētiem lietošanas, īpašumtiesību vai regulējuma veidiem.

ATGĀDINOT

9. Eiropas sociālo tiesību pīlāra 19. principu “Mājokļi un palīdzība bezpajumtniekiem”, kas nosaka, ka tiem, kam tas nepieciešams, būtu jāsniedz piekļuve labas kvalitātes sociālajam mājoklim vai kvalitatīva palīdzība mājokļa nodrošināšanā; ka neaizsargātiem cilvēkiem ir tiesības uz pienācīgu palīdzību un aizsardzību pret piespiedu izlikšanu no mājokļa un ka bezpajumtniekiem būtu jānodrošina pienācīga pajumte un pakalpojumi, lai veicinātu viņu sociālo iekļaušanu.
10. ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām 9. pantu par mājokļa piekļūstamības nodrošināšanu; jo īpaši tās 19. pantu par patstāvīgu dzīvesveidu un iekļaušanu sabiedrībā; Ilgtspējīgas attīstības 11. mērķi padarīt pilsētas un apdzīvotas vietas iekļaujošas, drošas, pielāgoties spējīgas un ilgtspējīgas; Eiropas Savienības pilsētvides attīstības programmu un Jauno pilsētattīstības programmu, kas pieņemta ANO konferencē par mājokļiem un ilgtspējīgu pilsētattīstību (*Habitat III*) 2016. gadā, un “Ministru pieņemtās saistības attiecībā uz mājokļu pieejamību cenas ziņā un ilgtspēju”, ko ANO EEK dalībvalstu ministri pieņēma 2025. gada 8. oktobrī.
11. Padomes Ieteikumu, ar ko izveido Eiropas Garantiju bērniem, Padomes Ieteikumu par adekvātu minimālo ienākumu, kas nodrošina aktīvu iekļaušanu; Padomes Ieteikumu par sociālās ekonomikas pamatnosacījumu izstrādi; Padomes secinājumus par kultūru, augstas kvalitātes arhitektūru un būvvidi kā Jaunā Eiropas “Bauhaus” iniciatīvas galvenajiem elementiem; un Padomes secinājumus par pasākumiem, ar ko romiem nodrošina līdztiesīgu piekļuvi atbilstošiem mājokļiem bez segregācijas un risina nošķirto apmetņu jautājumu.
12. Eiropas Komisijas ES būvniecības nozares pārkārtošanās ceļu, kurā noteikti galvenie principi un darbības, kā arī iepriekšējais darbs un diskusijas ar mērķi risināt būvniecības jautājumus dažādos ES līmeņa forumos, tostarp sadarbības un starpnozaru pieeju augsta līmeņa būvniecības forumā.

13. Ka mājokļu nepieejamība cenas ziņā ir svarīga un neatliekama problēma visā ES – to vēl vairāk saasina dzīves dārdzības un enerģijas cenu pieaugums, un tā ietekmē cilvēkus visās dzīves situācijās, jo īpaši māsaimniecības ar zemiem un vidējiem ienākumiem, jauniešus un bezpajumtniekus, kā norādīts *Eurofound* ziņojumā “Nepieejami un nepiemēroti mājokļi Eiropā”.
14. Ka ilgtspējīga pilsētattīstība ir iespēja vietējo ekonomiku ekonomiskajai, sociālajai un teritoriālajai attīstībai un ka cenas ziņā pieejami mājokļi ir būtisks reģionālās konkurētspējas faktors, kam ir vajadzīgi risinājumi, kas risina gan piedāvājuma, gan pieprasījuma problēmas, tostarp saistībā ar finansējumu, būvniecību, zemes izmantošanu un sociālo iekļaušanu, kā secināts Pasaules Ekonomikas foruma ziņojumā “*Making Affordable Housing a Reality in Cities*” (Cenas ziņā pieejamu mājokļu nodrošināšana pilsētās).
15. Iepriekšējo darbu un diskusijas ar mērķi risināt mājokļu jautājumus dažādos Eiropas forumos, tostarp Nicas, Hihonas un Ljēžas deklarācijās, un darbu, kas veikts, izmantojot partnerības programmu mājokļu jomā ES pilsētprogrammas ietvaros, kā arī neoficiālajā Eiropas Mājokļu politikas tīklā, kurā piedalās daudzas dalībvalstis.

PIEŅEMOT ZINĀŠANAI

16. Diskusiju Eiropadomes 2025. gada 23. oktobra sanāksmē par dažādām dimensijām, kas saistītas ar mājokļu problēmām, ar kurām saskaras daudzi Eiropas Savienības iedzīvotāji, un kurā Komisija tika aicināta iesniegt vērienīgu un visaptverošu plānu attiecībā uz cenas ziņā pieejamiem mājokļiem; plāna mērķim vajadzētu būt atbalstīt un papildināt dalībvalstu centienus, tostarp saistībā ar vienkāršošanas programmu, pienācīgi ņemot vērā subsidiaritātes principu un valstu kompetences.

17. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu (2025. gada 18. septembris), kurā aicināts izstrādāt ES mājokļu rīcības plānu, ar ko izveidotu saskaņotu politiku mājokļu krīzes risināšanai un tiesību uz mājokli īstenošanai, kā arī uzsvērts, ka valsts atbalsta noteikumiem ir jānodrošina plašāka piekļuve sociālajiem mājokļiem, un ieteikts visām dalībvalstīm ieviest programmas “Mājoklis vispirms”, lai novērstu bezpajumtniecību. Turklāt atzinumā aicināts palielināt publiskās investīcijas mājokļos un veikt pasākumus, ar ko pievēršas īstermiņa īrei.
18. Eiropas Reģionu komitejas pašiniciatīvas atzinumu “Pilsētu un reģionu loma ES cenas ziņā pieejamu mājokļu plānā” (2025. gada 13. maijs), kurā uzsvērtā mājokļu krīzes teritoriālā daudzveidība un uz konkrētām vietām orientētas pieejas nepieciešamība, lai vietējās un reģionālās pašvaldības varētu izstrādāt pielāgotus risinājumus.
19. Augsta līmeņa konferenci par cenas ziņā pieejamiem un ilgtspējīgiem mājokļiem (Kopenhāgenā, 2025. gada 29. un 30. septembrī), kurā tika uzsvērts, ka ir nepieciešama koordinācija starp ES, valstu un vietējām pārvaldes iestādēm, lai nodrošinātu cenas ziņā pieejamus un ilgtspējīgus mājokļus, vienlaikus integrējot enerģētikas, vides, veselības un pilsētplānošanas mērķus. Diskusijās tika uzsvērts, cik svarīgi ir noturīgi finansēšanas risinājumi, kuru pamatā ir iedibināti principi, un ka ir vajadzīgas inovatīvas būvniecības metodes, lai samazinātu CO₂ emisijas, samazinātu izmaksas un paātrinātu būvniecību. Konferencē arī tika uzsvērtā nepieciešamība mobilizēt esošo ēku fondu, veicot renovāciju, pārprofilēšanu un platību pielāgošanu, un tika demonstrēts pagaidu mājokļu plānošanas pasākumu potenciāls. Turklāt konferencē tika uzsvērts, ka ir vajadzīgi labāki rādītāji attiecībā uz mājokļu pieejamību cenas ziņā.

20. Sociālās aizsardzības komitejas neformālajā sanāksmē (2025. gada 23. septembrī) notikušo tematisko diskusiju par sociālajiem mājokļiem, kurā tika uzsvērts, cik svarīgi ir spēcīgi sociālo mājokļu modeļi kā līdzeklis gan cenas ziņā pieejamu mājokļu nodrošināšanai, gan sociālajai iekļaušanai. Lai gan dalībvalstīs ir ļoti dažādi sociālo mājokļu modeļi (tostarp citi mājokļu modeļi, kas kalpo tam pašam mērķim), daudzi saskaras ar tādiem izaicinājumiem kā nepietiekams mājokļu piedāvājums, finansējums vai kvalitāte. Tomēr šie ļoti dažādie modeļi un risinājumi ir arī bagātīgs inovācijas un savstarpējas iedvesmas avots. Turklāt debatēs tika uzsvērtā ciešā saikne starp sociālo politiku un mājokļu politiku, jo īpaši attiecībā uz sociālo iekļaušanu un kohēziju, bezpajumtniecību, kā arī mājokļiem un ilgtermiņa aprūpi personām ar invaliditāti vai vecāka gadagājuma iedzīvotājiem.

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

AICINA EIROPAS KOMISIJU tās izziņotajā Eiropas plānā cenas ziņā pieejamiem mājokļiem, pilnībā ievērojot dalībvalstu kompetences un pienācīgi ņemot vērā subsidiaritātes principu:

21. **NĀKT KLAJĀ** ar Eiropas plānu cenas ziņā pieejamiem un ilgtspējīgiem mājokļiem, kas atbalsta dalībvalstu centienus, ņemot vērā dalībvalstu īpatnības un atšķirīgās situācijas, un kas ir saskaņots ar citiem plašākiem ES politikas mērķiem un atbilst ES kompetencēm.
22. **BALSTĪTIES** uz iniciatīvām un attiecīgā gadījumā **INTEGRĒT** tās esošajos procesos, vienlaikus izvairoties no nevajadzīgas dublēšanās un papildu administratīvā sloga dalībvalstīm, visos valdības līmeņos un ieinteresētajām personām.
23. **Īpašu UZMANĪBU PIEVĒRST** apgabaliem un teritorijām, piemēram, pilsētu teritorijām, perifēriem vai tālākiem reģioniem vai salām, kas saskaras ar īpašām problēmām saistībā ar cenas ziņā pieejamiem, ilgtspējīgiem un pienācīgiem mājokļiem.

24. Sagatavojot Eiropas plānu cenas ziņā pieejamiem un ilgtspējīgiem mājokļiem, PAR PRIORITĀTI NOTEIKT turpmākās četras vispārējās tēmas, neskarot dalībvalstu ATBALSTU atsevišķām iniciatīvām un neizslēdzot darbu un sadarbību citos jautājumos:

I. Finansējums: kā izmantot esošos ES instrumentus un atbalstīt valstu centienus

25. APSVĒRT iespēju izmantot ES iniciatīvas un finansēšanas instrumentus, tostarp, izmantojot iespējas, ko sniedz kohēzijas politikas vidusposma pārskatīšana, lai atbalstītu un stiprinātu dalībvalstu centienus nodrošināt, būvēt un renovēt cenas ziņā pieejamus, pieklūstamus, drošus un ilgtspējīgus sociālos vai cita veida mājokļus un lai apkarotu bezpajumtniecību, tostarp:

- a) ņemot vērā valsts atbalsta noteikumu par vispārējās tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumiem (*SGEI*) un Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas (VGAR) iespējamu pārskatīšanu, IZVĒRTĒT tādu izmaiņu ieviešanu, kas ļautu dalībvalstīm attiecīgā gadījumā tirgus nepilnību dēļ ātrāk un vienkāršāk atbalstīt cenas ziņā pieejamus un ilgtspējīgus mājokļus, vienlaikus ļaujot dalībvalstīm turpināt īstenot savus pašreizējos *SGEI* sociālo mājokļu jomā;
- b) SADARBOTIES ar Eiropas Investīciju banku, valsts un reģionālajām attīstības un attīstību veicinošām bankām un citām finanšu iestādēm, lai veicinātu un atvieglotu zināšanu apmaiņu un sadarbību attiecībā uz esošām un jaunām valsts finansējuma iespējām cenas ziņā pieejamiem un ilgtspējīgiem mājokļiem, tostarp privātā kapitāla mobilizēšanu;

- c) ĪSTENOT vērienīgo mērķi, kas izvirzīts plānotajā Eiropas investīciju platformā cenas ziņā pieejamiem un ilgtspējīgiem mājokļiem, kuras nolūks ir atvieglot piekļuvi esošajiem ES fondiem un instrumentiem. Platforma varētu kalpot kā centrs jaunu finansēšanas modeļu izstrādei, zināšanu apmaiņai un saskaņošanai starp iestādēm, mājokļu projektu izstrādātājiem, projektu attīstītājiem un investoriem.

26. APSVĒRT veidus, kā atbalstīt dalībvalstu centienus, tostarp reģionālā un vietējā līmenī, jo īpaši apmainoties zināšanām un sniedzot tehnisko palīdzību, nolūkā saglabāt un attiecīgā gadījumā palielināt cenas ziņā pieejamu, piekļūstamu, drošu un ilgtspējīgu mājokļu piedāvājumu, izmantojot vietējus risinājumus, piemēram:

- a) APMAINOTIES ar valstu labo praksi attiecībā uz finansējuma pieejamības nodrošināšanu sociālo un cenas ziņā pieejamu mājokļu nodrošinātājiem;
- b) IZVEIDOJOT ilgtspējīgas un noturīgas mājokļu finansēšanas sistēmas sociālajiem un cenas ziņā pieejamiem mājokļiem, lai ilgtermiņā saglabātu pieejamību cenas ziņā, par pamatu izmantojot, piemēram, uz izmaksām balstītu īres maksu, apgrozības fondus, pašvaldību zemes īpašumtiesības un attiecīgā gadījumā skaidri definētus publiskā atbalsta nosacījumus (piemēram, ierobežojumus pārdot valsts atbalstītus mājokļus) saskaņā ar konkrētās valsts apstākļiem;
- c) VEICINOT labi funkcionējošu mājokļu sistēmu, kas sekmē privātās investīcijas.

II. Būvniecība un ilgtspēja: kā būvēt un renovēt

27. Tiecoties vajadzības gadījumā palielināt mājokļu piedāvājumu, vienlīdz KONCENTRĒTIES uz pieejamību cenas ziņā un ilgtspēju, vienlaikus nodrošinot arī labu kvalitātes līmeni veselīgās, drošās (tostarp drošās pret klimata pārmaiņu un dabas katastrofu radītajiem riskiem), piekļūstamās un noturīgās dzīves vietās, kas atbilst vides standartiem un arhitektūras kvalitātei un ir labi savienotas ar vietējo infrastruktūru. Un šajā nolūkā nodrošināt saskaņotību starp iniciatīvām, kuras izriet no gaidāmās Eiropas Mājokļu būvniecības stratēģijas un gaidāmā Eiropas plāna cenas ziņā pieejamiem mājokļiem.

28. APZINĀT un RISINĀT kopīgas problēmas visās dalībvalstīs, tostarp zemu ražīgumu būvniecības un renovācijas nozarē, darbaspēka trūkumu un prasmju trūkumu, taisnīgas darbaspēka mobilitātes aspektu, būvmateriālu trūkumu, enerģijas izmaksu pieaugumu un būvniecības kopējās izmaksas.
29. ATZĪT būvniecības nozares potenciālu kā iespēju veicināt sieviešu līdzdalību ar šo nozari saistītās *STEM* profesijās.
30. VEICINĀT inovāciju ilgtspējīgas būvniecības un renovācijas praksē nolūkā samazināt būvniecības izmaksas un saistīto ietekmi uz vidi, piemēram, aprites ekonomikas praksi, atkārtoti izmantojot materiālus; biobāzētus materiālus; ilgtspējīgus mazoglekļa risinājumus; modulāras būvniecības metodes un industrializāciju, saliekamās būvkonstrukcijas un ārpus objekta saražotas konstrukcijas; un digitalizāciju, izmantojot dalībvalstu un Jaunā Eiropas “Bauhaus” pašreizējās zināšanas un paraugpraksi.
31. TURPINĀT izstrādāt saskaņotus standartus saskaņā ar jauno Būvizstrādājumu regulu, tostarp attiecībā uz lietotiem būvizstrādājumiem un rūpnieciski saražotiem elementiem, kā arī izstrādāt labu praksi būves elementu digitālajā klasifikācijā.
32. Gaidāmā tiesību akta priekšlikuma par aprites ekonomiku ietvaros IZVĒRTĒT nepieciešamību pašreizējos mērķus būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumu reģenerācijas jomā pārveidot par sagatavošanas atkalizmantošanai un pārstrādes mērķiem un spēkā esošo Atkritumu pamatdirektīvas noteikumu ietvaros ieviest ES mēroga atkritumu stadijas izbeigšanas kritērijus.

33. APSVĒRT veidus, kā atbalstīt dalībvalstu centienus, tostarp reģionālā un vietējā līmenī, jo īpaši apmainoties zināšanām, šādās jomās:
- a) esošo ēku renovācija, pārveide un pārprofilēšana, tostarp stimuli, lai dzīvojamās ēkas padarītu klimatnoturīgas un attiecīgā gadījumā izvairītos no esošo ēku nevajadzīgas nojaukšanas; atbalsts energoefektīvām, ilgtspējīgām, drošām un veselīgām ēkām, lai nodrošinātu augstas kvalitātes dzīves apstākļus, zemas uzturēšanas un enerģijas izmaksas, nelielu ietekmi uz vidi un ilgu mājokļu kalpošanas laiku;
 - b) pasākumi nolūkā veicināt esošo dzīvojamo ēku pārveidi par bezemisiju ēkām saskaņā ar nacionālajiem ēku renovācijas plāniem atbilstoši Ēku energosnieguma direktīvai;
 - c) gan jaunbūvju, gan renovētu ēku, piemēram, pielāgojamu mājokļu, pieejamība.

Plānošana: kur būvēt

34. Apsvērt, kā spēkā esošie ES tiesību akti un mērķi, kas var ietekmēt telpisko plānošanu, var labāk veicināt cenas ziņā pieejamu mājokļu nodrošināšanu pienācīgā, tomēr ilgtspējīgā veidā.
35. APSVĒRT veidus, kā atbalstīt dalībvalstu centienus, tostarp reģionālā un vietējā līmenī, vienlaikus pilnībā ievērojot dalībvalstu kompetenci un subsidiaritātes un proporcionalitātes principus, jo īpaši brīvprātīgi apmainoties zināšanām, nolūkā uzlabot un racionalizēt integrētas plānošanas, zonējuma un atļauju piešķiršanas regulējumus, kā arī procedūras, lai:
- a) **NODROŠINĀTU** pietiekamu un atbilstošu zemi mājokļu būvniecībai un saistītajai infrastruktūrai, tostarp attiecīgā gadījumā rezervējot zemi sociālo un cenas ziņā pieejamu mājokļu nodrošinātājiem;

- b) APSVĒRTU nepieciešamību kopējā labuma interesēs telpiskajā plānošanā integrēt klimata pārmaiņu mazināšanu, pielāgošanos tām un klimatnoturību, tostarp dabas katastrofas un ārkārtējus notikumus, saskaņā ar ES mērķiem, piemēram, klimata un ilgtspējas jomā;
- c) VEICINĀTU zaļas, kājāmgājējiem piemērotas, drošas un veselīgas pilsētas;
- d) VEICINĀTU kompakas pilsētas, sablīvēšanu, degradētu teritoriju atjaunošanu un sadarbību funkcionālo pilsētu teritoriju līmenī, lai vajadzības gadījumā ierobežotu pilsētu izplešanos un zemes aizņemšanu un lai saglabātu lauksaimniecības zemi, biodaudzveidību un ekosistēmu integritāti;
- e) PAĀTRINĀTU, ja tas nepieciešams sabiedrības interesēs, atļauju izsniegšanu jaunu mājokļu būvniecībai, paplašināšanai, pārbūvei un renovācijai, neapdraudot vides, drošības un kvalitātes standartus un procedūras;
- f) APSVĒRTU, kā racionalizētas administratīvās procedūras un digitalizācija var uzlabot pilsētplānošanas un būvatļauju izsniegšanas procesu efektivitāti, kā arī vidiskos novērtējumus;
- g) VEICINĀTU iekļaujošus un pārredzamus lēmumu pieņemšanas procesus mājokļu attīstības jomā.

III. Sociālā iekļaušana: kā veicināt sociāli iekļaujošas un daudzveidīgas pilsētas un apkaimes un sekmēt piekļuvi cenas ziņā pieejamiem mājokļiem

36. ATZĪT, ka nodrošinājumam ar mājokļiem ir būtiska nozīme cilvēku labklājībā un ka – lai gan daudzas mājsaimniecības Eiropā saskaras ar cenas ziņā pieejamu un atbilstošu mājokļu trūkumu – īpaša uzmanība būtu jāpievērš visneaizsargātākajām mājsaimniecībām. Daudzās dalībvalstīs sociālie mājokļi ir ļoti vērtīgs instruments, lai nodrošinātu pienācīgus, cenas ziņā pieejamus un ilgtspējīgus mājokļus personām, kas atrodas neaizsargātās situācijās un ir sociāli atstumtas, savukārt citās dalībvalstīs piemērotākas ir alternatīvas sistēmas.

37. VEICINĀT ciešāku sadarbību ES līmenī bezpajumtniecības jomā, balstoties uz darbu, ko veic Eiropas platforma bezpajumtniecības apkarošanai, un vēl vairāk stiprinot to, un balstoties uz vadošo politiku mājokļu jomā, piemēram, principu “mājoklis pirmajā vietā”; un APSVĒRT, vai priekšlikums jaunam Padomes ieteikumam par bezpajumtniecības izskaušanu Eiropā varētu palīdzēt sasniegt šo mērķi.
38. ŅEMT VĒRĀ un ATBALSTĪT valsts, reģionālo un vietējo demokrātisko organizāciju, NVO un kooperatīvu, piemēram, mājokļu apvienību, nozīmīgo ieguldījumu un to lomu sociālās iekļaušanas un kopienas veidošanas veicināšanā, tostarp, izmantojot Eiropas pilsoniskās sabiedrības stratēģiju, ar kuru Eiropas Komisija nāca klajā 2025. gada 12. novembrī.
39. APSVĒRT veidus, kā atbalstīt dalībvalstu centienus, tostarp reģionālā un vietējā līmenī, jo īpaši apmainoties zināšanām par to, kā:
- a) STIPRINĀT ciešo saikni starp sociālo politiku un mājokļu politiku un attiecīgajām saistītajām rīcībpolitikām labklājības, nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas, veselības, demogrāfijas, dzimumu līdztiesības, pilsētattīstības, piekļuves sabiedriskajiem pakalpojumiem, tostarp transporta un enerģētikas infrastruktūrai, u. c. jomās;
 - b) UZLABOT pieejamā dzīvojamā fonda izmantošanu un mājokļa piešķiršanu personām un mājsaimniecībām, kas ir sociāli atstumtas un kam tas ir īpaši vajadzīgs;
 - c) RISINĀT mājokļu problēmas, jo īpaši saistībā ar dažādiem iedzīvotāju dzīves posmiem, proti:
 - i) NODROŠINĀT mājokļus studentiem un jaunām ģimenēm; un
 - ii) NODROŠINĀT piekļūstamus un vecumam piemērotus mājokļus vecāka gadagājuma iedzīvotājiem un atbalstīt iekļaujošus, uz kopienas balstītus starppaaudžu mājokļus un kolektīvus mājokļus;

- d) NOSTIPRINĀT tiesības personām ar invaliditāti, kuras bieži vien ir sociāli atstumtākas, jo tās ietekmē cenas ziņā nepieejamu mājokļu problemātika; turpināt ATBALSTĪT dalībvalstu pasākumus personu ar invaliditāti neatkarīgas dzīves veicināšanai; un VEICINĀT universālā dizaina piemērošanu jaunu mājokļu būvniecības un renovācijas projektos atbilstīgi ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām noteiktajiem pienākumiem;
- e) VEICINĀT iekļaujošas apkaimes un NOVĒRST sociālo un teritoriālo segregāciju un nabadzības telpisko koncentrāciju gan jaunās, gan esošajās apkaimēs un dzīvojamajos rajonos, tostarp, izmantojot jauktus mājokļu modeļus, labāku sociālo, kultūras un ekonomisko integrāciju, kā arī atbilstošas vietējās publiskās infrastruktūras, ņemot vērā ģentifikācijas risku;
- f) ATBALSTĪT mājokļu apvienības, ēku īpašniekus un teritorijas, kam ir slikti sociālekonomiskie rādītāji;
- g) APZINĀT piemērotus un līdzsvarotus risinājumus, lai novērstu īstermiņa īres negatīvo ietekmi uz mājokļu pieejamību un pieejamību cenas ziņā iedzīvotājiem, vienlaikus ievērojot valstu kontekstu, politiskās prioritātes un regulējuma tradīcijas. Dažās teritorijās, jo īpaši tajās, kuras ietekmē lielas tūrisma plūsmas vai citi būtiski faktori, īstermiņa īres tirgus rada papildu spiedienu uz cenas ziņā pieejamu mājokļu nodrošināšanu visiem, savukārt citās teritorijās tas pozitīvi ietekmē tūrisma un sociālekonomiskās attīstības veicināšanu, kā arī sekmē dzīvojamā fonda efektīvāku izmantošanu;

- h) APZINĀT piemērotus un līdzsvarotus risinājumus, lai uzlabotu ilgtermiņa īres mājokļu tirgus, vienlaikus ievērojot valstu kontekstu un regulējuma tradīcijas, ar mērķi nodrošināt cenas ziņā pieejamus mājokļus visiem;
- i) RISINĀT enerģētiskās nabadzības problēmu, tostarp, veicinot cenas ziņā pieejamus, tīrus siltumapgādes un aukstumapgādes risinājumus.

AICINA KOMISIJU UN DALĪBVALSTIS saskaņā ar to attiecīgajām kompetencēm un pienācīgi ņemot vērā subsidiaritātes principu:

- 40. ES vienkāršošanas programmas kontekstā APKOPOT attiecīgos spēkā esošos ES tiesību aktus, kas ietekmē mājokļus, nolūkā vienkāršot finansēšanu, plānošanu, atļauju izsniegšanu, būvniecību un renovāciju, lai nodrošinātu cenas ziņā pieejamus un ilgtspējīgus mājokļus, vienlaikus joprojām sasniedzot esošos ES politikas mērķus.
- 41. APSVĒRT to, kādu ietekmi uz cenas ziņā pieejamu un sociālo mājokļu nodrošināšanu rada pašreizējais sociālo mājokļu struktūru nozaru klasifikācijas regulējums un to radītās saistības vispārējās valdības parāda ietvaros.
- 42. IZPĒTĪT veidus, kā ES varētu atbalstīt un stiprināt zināšanu apmaiņu starp dalībvalstīm valsts, reģionālā un vietējā līmenī, kā arī paraugprakses izplatīšanu.

43. TURPINĀT centienus uzlabot valstu un Eiropas mājokļu datu salīdzināmību, pārredzamību, digitālo pieejamību un drošu apmaiņu ar tiem, lai atbalstītu pierādījumos balstītas politikas veidošanu, vienlaikus izvairoties no papildu administratīvā vai finansiālā sloga dalībvalstīm, uzņēmumiem un iedzīvotājiem. Tas var ietvert sadalītus datus par īpašnieku un īrnieku īpatsvaru, mājokļu cenām, mājokļu pieejamību cenas ziņā (tostarp labākiem rādītājiem, kas sniedz priekšstatu par pārmērīgām ar mājokli saistītām izmaksām), bezpajumtniecību un atstumtību mājokļa jomā, pārapdzīvotības rādītāju, tukšiem mājokļiem, īstermiņa īri, vecumu, no kura tiek atstātas vecāku mājas, noturību pret dabas katastrofām, ilgtspēju un energosniegumu.

AICINA DALĪBVALSTIS:

44. TURPINĀT apspriedes par vispāratzītākiem sadarbības veidiem mājokļu politikas jomā visā ES; šādas struktūras ietvaros Padomes darba kārtībā varētu potenciāli iekļaut regulāru punktu par izvērtēšanu.

AICINA SOCIĀLĀS AIZSARDZĪBAS KOMITEJU:

45. TURPINĀT iekļaut mājokļu jautājumus savā politiskajā, zināšanu apmaiņas un analītiskajā darbā Eiropas pusgada ietvaros un atbilstīgi tās pilnvarām, tādējādi stiprinot analītisko un politisko izpratni par sociālās politikas un mājokļu politikas būtisko pārklāšanos un savstarpējo atkarību.

Atsauces dokumenti

1. ES tiesību akti

- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/3110 (2024. gada 27. novembris), kas nosaka saskaņotus būvizstrādājumu tirdzniecības noteikumus un atceļ Regulu (ES) Nr. 305/2011
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/955 (2023. gada 10. maijs), ar ko izveido Sociālo klimata fondu un groza Regulu (ES) 2021/1060 par Sociālo klimata fondu
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2025/1914 (2025. gada 18. septembris), ar ko groza Regulas (ES) 2021/1058 un (ES) 2021/1056 attiecībā uz īpašiem pasākumiem stratēģisku problēmu risināšanai vidusposma pārskatīšanas kontekstā
- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1275 (2024. gada 24. aprīlis) par ēku energosniegumu

2. Eiropadome

- Eiropadomes 2025. gada 23. oktobra secinājumi

3. Eiropas Savienības Padome

- Padomes Ieteikums (2021. gada 14. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Garantiju bērniem
- Padomes Ieteikums (2023. gada 30. janvāris) par adekvātu minimālo ienākumu, kas nodrošina aktīvu iekļaušanu
- Padomes Ieteikums (2023. gada 27. novembris) par sociālās ekonomikas pamatnosacījumu izstrādi
- Padomes secinājumi (2021. gada 29. un 30. novembris) par kultūru, augstas kvalitātes arhitektūru un būvēto vidi kā Jaunā Eiropas “Bauhaus” iniciatīvas galvenajiem elementiem
- Padomes secinājumi (2023. gada 9. oktobris) par pasākumiem, ar ko romiem nodrošina līdztiesīgu piekļuvi atbilstošiem mājokļiem bez segregācijas un risina nošķirto apmetņu jautājumu

4. Eiropas Komisija

- [Eiropas izvēle. Politikas pamatnostādnes nākamajai Eiropas Komisijai \(2024–2029\)](#)
- [Pilnvarojuma vēstule enerģētikas un mājokļu komisāram](#)
- [Būvniecības nozares pārkārtošanās ceļš, 2023. gada marts](#)
- [Gaidāmā ES pilsoniskās sabiedrības stratēģija](#)

5. Eiropas Parlaments

- [Eiropas Parlamenta 2024. gada 18. decembra lēmums par Īpašās komitejas mājokļu krīzes risināšanai Eiropas Savienībā izveidi un komitejas pienākumu, skaitliskā sastāva un pilnvaru laika noteikšanu \(2024/3000\(RSO\)\)](#)
- [Eiropas Parlamenta ziņojums “Kohēzijas politikas investīciju loma pašreizējās mājokļu krīzes novēršanā”, 2025. gada septembris](#)

6. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja

- Atzinums “[Par Eiropas cenas ziņā pieejamu mājokļu plānu – pilsoniskās sabiedrības devums](#)”, 2025. gada 18. septembris

7. Reģionu komiteja

- Atzinums “[Pilsētu un reģionu loma ES cenas ziņā pieejamu mājokļu plānā](#)”, 2025. gada 13. maijs

8. Eurofound

- [Nepieejami un nepiemēroti mājokļi Eiropā](#), Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds, 2023. gada maijs

9. Apvienoto Nāciju Organizācija

- Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām
- <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-persons-disabilities>
- ANO ilgtspējīgas attīstības mērķi
- [11. mērķis – “Padarīt pilsētas un apdzīvotas vietas iekļaujošas, drošas, pielāgoties spējīgas un ilgtspējīgas”](#)
- [Ženēvas ANO Harta par ilgtspējīgiem mājokļiem](#), 2015. gada 16. aprīlis
- “Ministru pieņemtās saistības attiecībā uz mājokļu pieejamību cenas ziņā un ilgtspēju”, ANO EEK dalībvalstu ministru sanāksme, 2025. gada 8. oktobris, Ženēva
- Rezolūcija “[Pienācīgs mājoklis ikvienam](#)”, Apvienoto Nāciju Organizācijas Dzīvotņu asambleja, 2023. gada 9. jūnijs

10. Citi dokumenti

- [Deklarācija – Par mājokļiem atbildīgo ES ministru konference](#), 2022. gada 7. un 8. marts, Nica
- Deklarācija – “[Mājokli ikvienam ilgtspējīgās, veselīgās un iekļaujošās būvētās vidēs](#)”, Ministru sanāksme Spānijas prezidentūras laikā par mājokļu un pilsētu attīstību, 2023. gada 13. un 14. novembris, Hihona
- Deklarācija – “[Par cenas ziņā pieejamiem, pienācīgiem un ilgtspējīgiem mājokļiem visiem](#)”, Eiropas mājokļu ministru konference Beļģijas ES Padomes prezidentūras laikā, 2024. gada 5. marts, Ljēža
- Deklarācija – “[Globālais forums par ēkām un klimatu](#)”, 2024. gada 7. un 8. marts, Parīze
- Pasaules Ekonomikas forums: Cenas ziņā pieejamu mājokļu nodrošināšana pilsētās, 2019. gada jūnijs
- Augsta līmeņa konference par cenas ziņā pieejamiem un ilgtspējīgiem mājokļiem, 2025. gada 29. un 30. septembris, Kopenhāgena
- Tematiskā diskusija par sociālajiem mājokļiem, Sociālās aizsardzības komiteja, 2025. gada 22. un 23. septembris, Kopenhāgena
- [Eiropas Mājokļu politikas tīkls](#)